

Naturen i Frederikshavn kommune

Den efterfølgende beskrivelse er tænkt som en meget kort, overfladisk beskrivelse af nogle af naturområderne i kommunen. Der er altså tale om en "appetitvækker", hvor alt ikke er taget med. Vi har valgt at starte beskrivelserne fra nord.

Skagens Odde.

Geologisk set kan Skagens Odde defineres som alt, der ligger nord for en linje mellem Elling og Tversted, hvor af de vestligste områder ligger i Hjørring kommune. I dette område finder vi den absolut vigtigste natur i Frederikshavn kommune – både når det gælder naturtyper og arter. Det er her vi har Råbjerg Mile, Klithederne, Hulsig Hede, store sammenhængende Rimmer og Dobberarealer i Råbjerg Mose samt de fantastiske sandstrande og store klitter.

Hulsig Hede, udsigt mod øst

Også truede sommerfuglearter og Gøgeurter (orkideer) findes her. Eksempler på disse kunne være Hedepletvinge og Vendsyssel Gøgeurt, men der er meget mere.

En del er udpeget som Natura 2000 områder, ligesom dele af arealerne er fredet.

Info tavle ved Hulsig Hede med billede af den Nordligste del af Skagens Odde.

Skagens Gren er et af Danmarks absolut største turist mål, hvilket viser hvor stor en attraktion naturen kan være

Skagens Gren

Der er andet at opleve end mødet mellem de to have, som også billedet her under viser. Samtidig er Skagens Gren et af Danmarks absolut vigtigste områder, når det drejer sig om fugletrækket mellem det europæiske fastland og det nordlige Skandinavien.

Sælerne soler sig sammen med Skarver på "Sælbunkeren"

Elling Å, Skærum og Åsted Ådale.

Dette åsystem udspringer i de lave områder syd for Skærum (Skærum Å) og i moseområderne syd for Lendum (Åsted Å). Disse åer løber gennem skønne ådale, hvor Naturen i almindelighed – og floraen i særdeleshed – er meget spændende og spektakulær – tænk bare på Åsted Ådal og Katsig Bakker. Åerne løber sammen og danner tilsammen Elling Å lige øst for Kvissel. Elling Å bugter sig her fra gennem landskabet og flankeres af Elling Plantage på nordsiden frem til Elling, hvorfra den løber det sidste stykke gennem engene

Elling Å udmunder i Kattegat i det store Natura 2000 område nr. 4, der også omfatter havområdet omkring Hirsholmene.

Hirsholmen i disen, set fra Elling Å's udløb i Kattegat

I de omhandlede ådale er der flere steder en meget spændende flora, hvorfor en del af Skærum Å's øvre løb med tilhørende ådal for nylig blev fredet. Odderen færdes i hele åsystemet, og ved Elling Å's udløb er sommerfuglen Hedepletvinge registreret. **Vandrådet** har udvalgt Mariendal mølle og stemværk til en ombygning til et "stryg" i stedet for den gamle trappe så vandrefisk får fri adgang til den øvre del af åen. Åsted mølle og stemværk og trappe er tidligere ombygget til et "stryg". Arbejdet med omlægningen går i gang 2025.

Bangsbo Å.

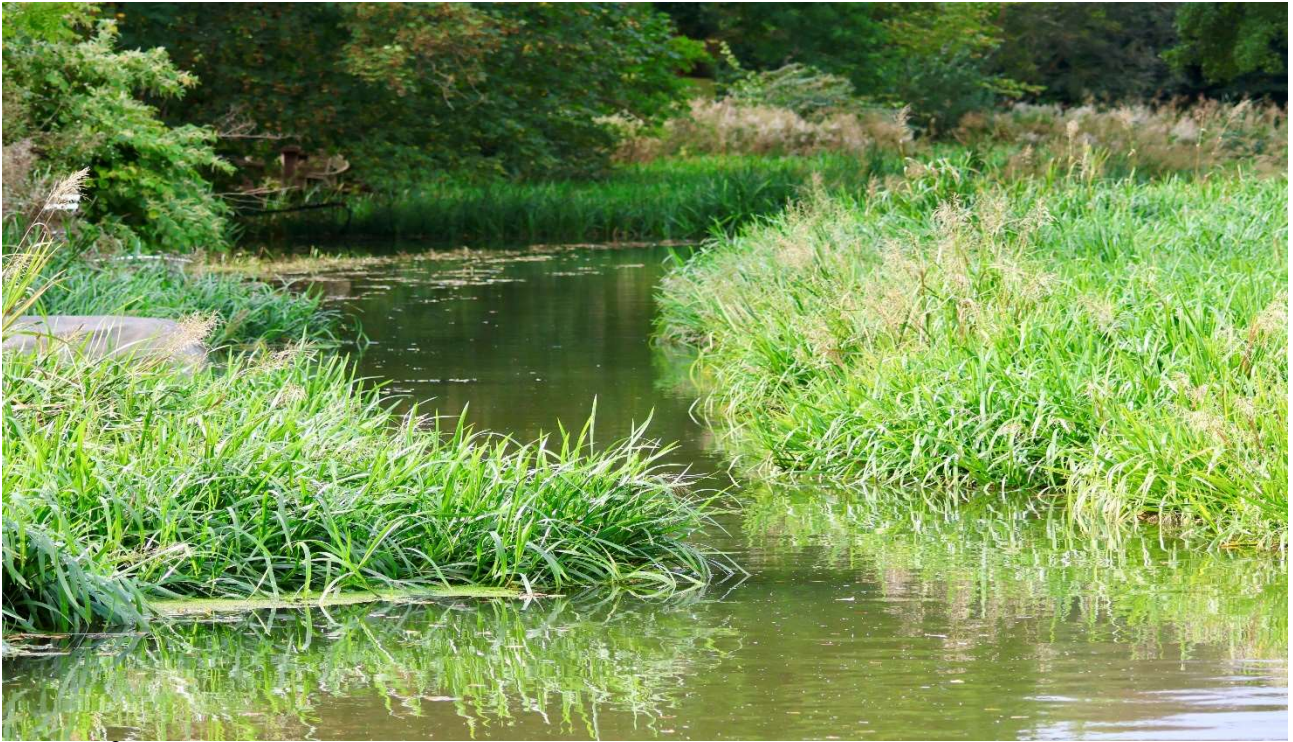
Bangsbo Å er en for det meste naturligt flydende mindre å fra sit udspring ved Rævdal. Den har høj vandkvalitet og fin biodiversitet, en rigtig naturperle. Med det nye omløbsstryg ved møllehuset har vandrer fiskene fri opgang fra havet. Åen er omgivet af en del arealer som ikke er under almindelig om drift og selve åen har haft en fin opgang af vandrefisk.

Bangsbo Å, omløbsstryget i "vintertøj"

Sæby Å.

Fra Sæby by og opstrøms, repræsenterer åen og dens lavbundsomgivelser et fantastisk potentiale for biodiversiteten, både for livet over og under vandoverfladen.

Sæby Å ovenfor Sæby Vandmølle midt i byen
Åen har et vidt forgrenet opland med udspring ved Thorshøj og gennem Grønhede bæk. Trepartsforhandlingerne bør omfatte omlægning af de å nære lavbundsarealer til natur. Dambruget er nedlagt og efter mange års debat lokalt og en endelig opbakning i vandrådet, bliver stemværket og fisketrappen i byen nu omlagt til et "stryg" Projektet er planlagt til at gå i gang i 2025. Inden udløbet ved havnen i Sæby bugter Sæby Å sig gennem Sæbygaard Skov.

Sæby Å i Sæbygaard Skov

Voer Å.

Som stort set alle åer i Vendsyssel, er Voer å langsomt flydende med lav faldhøjde. Åen løber i sit naturlige leje mellem Fæbroen vest for Voersaa til udløbet, der er reguleret i forbindelse med anlægget af en lille jollehavn yderst ved udløbet. Voer Å har sit udspring i nærheden af Sæsing i Hjørring kommune og løber herfra syd om Østervrå, forbi Ormholt Gods og krydser Skævevej øst for Brønden. Åen krydser Frederikshavnsmotorvejen mellem Dybvad og Flauenskjold og fortsætter mod udløbet lige syd om Præstbro. Åen er kendt for sit gode havørredfiskeri.

Fra Fæbroen og opstrøms er åen i stort set hele sit forløb omgivet af intensivt dyrkede landbrugsarealer. Det vil være oplagt gennem arbejdet med omlægningsplanen at udtage mange af disse jorde, der for en dels vedkommende er lavbundslande. Dette vil gavne både biodiversitet og udledningen af næringsstoffer til kystområdet.

Kattegatkysten

Strandenge langs østkysten fra Ålbæk til Hals, som i dag er i om drift, bør for store deles vedkommende udtages og omlægges til kystnær natur. Alle arealer er med lav bonitet og for det meste drænet. Alle afløbene fra disse arealer afledes direkte til havet og de ser ud til at være belastede.

Mange af engene lige bag klitterne er yngleområde for vadefugle, ligesom der er en meget spændende botanik, hvor særligt de danske orkideer (Gøgeurterne) skal nævnes. Potentialet i en omlægning til natur er meget stort særligt for fuglelivet.

Stensnæs

Skovene omkring Frederikshavn og Sæby

Byerne Frederikshavn og Sæby er karakteriserede ved, at der helt tæt ved byerne ligger meget seværdige skovområder.

I Frederikshavn skal særligt nævnes Bangsbo skoven, Vandværksskoven og Knivholt skov.

En stor del af Bangsboskoven er indhegnet, og her kan man nyde synet af Krondyr og Dådyr. I tilknytning hertil er Bangsbo Botaniske Have absolut et besøg værd.

Den store Kronhjort tager en "slapper" oven på brunsttiden

Vandværksskoven ligger i tæt forbindelse med bydelen Kilden. Der er hovedsagelig tale om løvskov med et rigt fugleliv. Bl.a. yngler her Grønspætte, Huldue, Ravn og Spætmejse.

Knivholt Skov og Teglværksskoven ligger umiddelbart vest for Frederikshavn. Begge skove består næsten udelukkende af løvtræer. Særligt Teglværksskoven er naturmæssigt spændende, da den har ligget urørt i mange år. Der yngler her musvåge, Ravn og Grævling. I Knivholt Skov er der lavet forsøg med ophængning af redekasser til Huldue, hvilket har betydet, at man her har en af de tætteste – om ikke den tætteste – population af Hulduer i Danmark.

Midsommerstemning i Knivholt Skov

I Sæby er det Sæbygård Skov, der er det bedste eksempel på, hvor meget en bynær skov betyder for borgerne.

Sæbygaard Skov

Sæby Å slynger sig gennem skoven og giver bl.a. ynglemuligheder for Isfuglen. Skoven består ligesom skovene omkring Frederikshavn af hovedsageligt løvtræer. Der er en stor bestand af Rådyr i skoven, men også Dådyr ses ret ofte i området. Der yngler både Grønspejle og Natugle i skoven, der absolut er et besøg værd – særligt når bøgen springer ud.

Natugle i Sæbygaard Skov

I forbindelse med den sydlige del af Sæby ligger et større skov- og naturområde. Det strækker sig fra bygrænsen mod syd til Dyrhedenvej. Området er et Rimmer og Dobber område (gamle strandvoldsaflejringer), med flere forskellige naturtyper som hede, overdrev, mose og skov.

Rimmer og Dobber syd for Sæby

Området er ikke meget kendt af offentligheden, men rummer – ud over de geologisk spændende rimmer og dobber – en fantastisk varieret flora og fauna, spændende fra Rå- og Dådyr til et stort antal forskellige sommerfugle.

Sortåret Hvidvinge

Til sidst skal nævnes to områder, der ligger lidt for sig selv, men ikke desto mindre er velbesøgte udflugtsmål med en meget spændende natur.

Professorens Plantage ca. 4 km syd for Sæby er absolut et besøg værd. Plantagen ligger helt ud til kysten, hvor selve kystområdet er udpeget som Natura 2000 område nr. 11. Kystarealet er ejet af staten og skoven er kommunalt ejet.

Klitterne uden for Professorens Plantage, der ses til venstre i billedet.

I klitterne findes en meget fin population af Nikkende Kobjælde, der ikke findes mange andre steder i Frederikshavn kommune.

Nikkende Kobjælde

Katsig Bakker er beliggende ca. 15 km vest for Frederikshavn ad hovedvejen mod Hjørring. Som navnet antyder er arealet stærkt kuperet, hvilket giver mulighed for en meget varieret flora og fauna. Katsig Bakker er ejet af Frederikshavn kommune.

Størstedelen af området er skovbevokset, men i den vestlige del er der et større areal med hedebakker, en sø samt et område med "rølbøge" (flerstammede bøgetræer). Rølbøgene er opstået i forbindelse med at området blev drevet som "stævningskov", hvor man fældede træerne til hovedsageligt brænde. Herefter fik træerne lov at skyde op fra stubbene, hvorved der blev flere stammer på hvert træ. Den vestlige del er fredet ved fredningskendelse fra 1935.

Den østlige del af området er helt skovbevokset med både nåletræer og løvtræer.

I hele området kan ses Krondyr, Dådyr og Rådyr, ligesom både ræv og grævling har gravkomplekser et par steder i skoven.

De nævnte skove ved Frederikshavn er offentlige skove, hvor i mod skovene ved Sæby er private, hvorfor man her kun må færdes på veje og stier. Dog er Professorens Plantage syd for Sæby også offentlig ejet, og dermed må man færdes over alt.